

МОЎНА-СТЫЛІСТЫЧНЫЯ АСАБЛІВАСЦІ ВЕРША АЛЕНА БАГАМОЛАВАЙ “КАЖУЦЬ, ШТО ЁСЦЕ ПЕРАД БОГАМ РОЎНЫЯ...”

Бычкова А.М.,

*магістрантка 1 года навучання ВДУ імя П.М. Машэрава, г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь
Навуковы кіраўнік – Семянькова Г.К., канд. філал. навук, дацэнт*

Ключавыя словы. Антонім, анафара, эпіфара, паралелізм, недаказ, рытарычнае пытанне.

Key words. Antonym, anaphora, epiphany, parallelism, lack of proof, rhetorical question.

Ідыястыль твораў Алены Багамолавай вызначаецца лексічнымі, сінтаксічнымі і структурнымі прыёмамі, якія ствараюць непаўторную атмасферу яе вершаў. У мастацкіх творах пісьменніца адлюстроўвае свой унутраны свет, таму яны знаходзяць водгук у шырокага кола чытачоў, выклікаючы розныя пачуцці і перажыванні. Актуальнасць нашага даследавання заключаецца ў магчымасці ахарактарызаваць моўна-стылістычныя асаблівасці верша «Кажуць, што ёсць перад Богам роўныя...», што дазволіць выявіць адметнасць ідыястылю аўтара, спосабы перадачы пачуццяў і разваг. Мэта артыкула – вызначэнне і характарыстыка моўна-стылістычных асаблівасцей верша Алены Багамолавай «Кажуць, што ёсць перад Богам роўныя...», выяўленне стылістычнай ролі вобразна-выяўленчых сродкаў у названым тэксце.

Матэрыял і метады. Матэрыялам для даследавання з’яўляецца верш Алены Багамолавай «Кажуць, што ёсць перад Богам роўныя...» [1, с. 15]. Падчас аналізу былі выкарыстаны структурны, функцыянальны і апісальны метады.

Вынікі і іх абмеркаванне. Верш «Кажуць, што ёсць перад Богам роўныя...» адносіцца да філасофскай лірыкі. У творы Алена Багамолава разважае аб тым, што ёсць людзі розныя, але іх аб’ядноўвае тое, што кожны чалавек роўны перад Богам. Рыфма спрыяе гарманічнаму гучанню і падкрэслівае, што, нягледзячы на разнастайнасць абставін і характары людзей, усе яны валодаюць аднолькавай каштоўнасцю.

Праз сродкі стварэння выразнасці пісьменніца перадае свае пачуцці. Антонімы ўпрыгожваюць, дапаўняюць змест мастацкага тэксту. Алена Багамолава выкарыстоўвае антонімы, каб стварыць кантраст і падкрэсліць адрозненні паміж людзьмі, каб паказаць, што незалежна ад гэтых адрозненняў, усе яны роўныя ў вачах Бога.

Антонімы **маўклівыя** і **шматслоўныя** паказваюць розныя спосабы зносін. Некаторыя людзі лічаць за лепшае маўчаць, а іншыя кажуць шмат. Нягледзячы на гэтыя адрозненні, усе яны роўныя ў вачах Бога. У прыкладзе **маўчыць** і **прасіць няспынна** антонімы паказваюць на розныя спосабы праявы людскіх патрэб ці просьб. Яны падкрэсліваюць, што некаторыя людзі выбіраюць маўчаць аб сваіх патрэбах і спраўляцца сваімі сіламі з цяжкасцямі, не просячы нікога аб дапамозе, а іншыя выказваюць іх адкрыта і настойліва. Але незалежна ад гэтага, усе яны роўныя перад Богам.

Ідзе з годнасцю і **гне спіну** – гэтыя антонімы звяртаюць увагу чытача на розныя спосабы праявы сілы і годнасці. Яны падкрэсліваюць, што некаторыя людзі ідуць з годнасцю і ўпэўненасцю, а іншыя могуць быць прыгнечаныя. Але ўсе яны роўныя. Антонімы **выжыве** і **загіне** паказваюць на розныя зыходы жыцця людзей. Яны падкрэсліваюць, што некаторыя людзі могуць выжыць і пераадолець цяжкасці, а іншыя могуць загінуць. Але нават у гэтым кантэксце ўсе яны роўныя перад Богам.

Такім чынам, пры дапамозе антонімаў у мастацкім творы ўзнікае кантраст і падкрэсліваецца, што незалежна ад адрозненняў у паводзінах, характары або лёсе, усе людзі роўныя перад Богам і маюць аднолькавую каштоўнасць у яго вачах. Антонімы, якія ўжываюцца ў вершы, заклікаюць кожнага чалавека да прыняцця гэтай роўнасці і павагі адзін да аднаго.

Алена Багамолава ў вершы выкарыстоўвае анафару, якая праходзіць праз суседнія радкі з мэтай узмацніць эмацыянальнасць выказвання, узвысіць тон, аб’яднаць асобныя радкі:

Вы – маўклівыя

І вы – шматслоўныя.

Вы – хто сціпла маўчыць

І вы – хто просіць няспынна.

Вы – хто ідзе з годнасцю

І вы – хто гне спіну.

Вы – хто выпадкова выжыве

І вы – хто часова загіне.

Роля анафара заключаецца ў тым, каб падкрэсліць роўнасць перад Богам усіх пералічаных катэгорый людзей, нягледзячы на іх адрозненні. Паўтарэнне *Вы – І вы* стварае эфект адзінства, падкрэслівае, што незалежна ад таго, якімі былі ці якімі будуць у жыцці людзі, усе яны роўныя і маюць аднолькавую каштоўнасць у вачах Бога. Анафара ў творы дапамагае ўзмацніць ідэю роўнасці перад Богам усіх людзей, ствараючы адзінства і гармонію ў тэксце.

Алена Багамолава ўжывае эпіфару ў творы не выпадкова, а для таго, каб узмацніць перакананне ў роўнасці ўсіх людзей перад Богам незалежна ад іх сацыяльнага статусу, багацця або іншых характарыстык. Паўтарэнне фразы *ўсе перад Богам роўныя* надае вершу глыбіню і сілу сцвярджэння, робячы яго больш запамінальным і эмацыянальным. Эпіфара ў тэксце нагадвае пра важнасць талерантнасці, павагі і раўнапраўя ў грамадстве.

Паралелізм, што выкарыстоўваецца ў вершы, стварае кантраст і падкрэслівае адрозненні паміж двума супрацьлеглымі тыпамі людзей. Паралелізм заключаецца ў паўтарэнні падобнай структуры фраз у кожнай страфе, дзе ў першай частцы апісваецца адзін тып людзей, а ў другой – яго супрацьлегласць. Пры дапамозе паўтораў аднолькавай канструкцыі ў кожнай страфе ствараецца рытмічнасць і меладычнасць. Паралелізм дапамагае падкрэсліць адрозненні паміж рознымі тыпамі людзей, іх учынкамі і характарамі, звяртаецца ўвага на супрацьлеглыя рысы кожнай з апісаных груп.

Аўтар выкарыстоўвае недаказ з мэтай абазначэння няскончанасці выказвання: *...Мы ўсе перад Богам роўныя*. Фраза змяшчае недаказ, бо не паказвае на канкрэтную якасць або атрыбут, які робіць усіх людзей роўнымі перад Богам. Гэта пакідае месца для інтэрпрэтацыі і дазваляе кожнаму чытачу ўспрымаць гэтую роўнасць па-свойму.

Рытарычнае пытанне *3 адзінаю прагаю – жыць?!* Не толькі ператварае маналог у дыялог, бо з яго дапамогай актывізуецца ўвага чытача, але і выконвае ключавую ролю ў стварэнні эмацыянальнай напружанасці і закліку да разважанняў.

Рытарычнае пытанне звернута да кожнага чытача, яно прымушае задумацца надсэнсам жыцця, яго каштоўнасцю і ўнікальнасцю. Пытанне падкрэслівае важнасць усведамлення свайго існавання і імкнення да жыцця, нягледзячы на ўсе адрозненні і супярэчнасці, якія могуць існаваць паміж людзьмі. Рытарычнае пытанне ў канцы верша з'яўляецца своеасаблівым заключэннем, якое заклікае да асэнсавання жыцця кожнага чалавека, незалежна ад яго становішча ў грамадстве.

Выразы *маўклівія, шматслоўныя, хто сціпла маўчыць, хто просіць няспынна, хто ідзе з годнасцю, хто гне спіну* дапамагаюць стварыць жывое ўяўленне пра разнастайнасць і складанасць чалавечых характараў. Вобразы, якія ўжываюцца ў вершы, нагадваюць чытачу, што кожны чалавек – гэта цэлы свет. Яны стымулююць людзей быць больш уважлівымі і эмпатычнымі да асяроддзя.

Заключэнне. Такім чынам, праведзенае даследаванне моўна-стылістычных асаблівасцей верша «Кажуць, што ўсе перад Богам роўныя...» Алены Багамолавай дазваляе зрабіць вывад, што ідыястыль твораў пісьменніцы фарміруецца праз спалучэнне лексічных, сінтаксічных і структурных прыёмаў. У вершы выяўляецца асэнсаванне чалавечай годнасці і аднолькавасці ўсіх людзей незалежна ад іх статусу, багацця ці дасягненняў. Алена Багамолава выкарыстоўвае антонімы для стварэння вострага кантрасту, які таксама падкрэслівае роўнасць людзей. Гэты прыём паглыбляецца за кошт рытмічнай арганізацыі тэксту, дасягнутага праз анафару, паралелізм і эпіфару, якія надаюць вершу магутную сілу імклівага закліку, ствараюць адчуванне адзінства і ўсеагульнасці чалавечых лёсаў. Рытарычнае пытанне і недаказ

выконваюць ключавую ролю ў актывізацыі чытацкага ўспрымання, ператвараючы маналог у дыялог з аўтарам і прымушаючы чытача да ўласных разважанняў і рэфлексіі.

1. Архіў вершаў А. М. Багмолавай (у электронным выглядзе). – 41 с.
2. Рагойша, В.П. Тэорыя літаратуры ў тэрмінах : дапам. / В.П. Рагойша. – Мн.: Беларуская энцыклапедыя, 2001. – 384 с.
3. Стылістыка мастацкага тэксту : метадычныя рэкамендацыі / склад. Г.К. Семянькова. – Тэкст: электронны // Рэпозіторый ВДУ імя П.М. Машэрава. – URL: <https://rep.vsu.by/handle/123456789/28226> (дата звароту: 03.09.2025). – Электр. копія друк. выд.: Віцебск : ВДУ імя П.М. Машэрава, 2021. 47 с.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ АНГЛИЙСКИХ ИДИОМ В ЭКОНОМИЧЕСКОМ ДИСКУРСЕ

Великанова О.Р.,

студентка 5 курса ВГУ имени П.М. Машерова, г. Витебск, Республика Беларусь
Научный руководитель – Бочкова Г.Ш., ст. преподаватель

Ключевые слова. Идиома, фразеологическая единица, экономический дискурс, семантика, лексическое значение.

Keywords. Idiom, phraseological unit, economic discourse, semantics, lexical meaning.

В современном обществе экономика занимает ключевое место в жизни каждого человека. Экономический дискурс охватывает разнообразные аспекты, в том числе вопросы финансов, бизнеса и торговли. В рамках этого дискурса используются различные языковые средства, среди которых особое место занимают идиомы. *Актуальность* данного исследования обусловлена тем, что в его рамках были проанализированы фразеологические единицы, характерные для экономического дискурса. Поскольку даже при наличии серьезной языковой подготовки студенты зачастую не могут полностью понять экономические тексты из-за незнания идиом, *цель* исследования состоит в анализе английских идиом со значением материального состояния человека или компании и разработке способов их перевода на примерах из англоязычной газеты «The Guardian»

Материал и методы. Материал исследования – английские идиомы в статьях электронной газеты «The Guardian». В ходе анализа были использованы метод сплошной выборки, сравнительно-сопоставительный и описательно-аналитический методы.

Результаты и их обсуждение. Люди, изучающие английский язык, нередко испытывают трудности при переводе устойчивых выражений. Сложность идиом обусловлена их культурной спецификой, однако это и делает их ключом к пониманию носителей языка. Функция идиом не сводится только к украшению речи, более того, они позволяют лаконично выражать сложные понятия. *Идиома* представляет собой лингвистический термин, обозначающий выражение, используемое как цельная единица, которая не подлежит дальнейшему разложению и обычно не допускает изменения своих частей внутри себя [1, с. 109].

Исследуя фразеологию русского языка, В. В. Виноградов разработал классификацию, основанную на степени семантической спаянности компонентов, и выделил три типа фразеологических единиц:

1) фразеологические сращения, или идиомы – немотивированные единицы, значения которых не выводятся из суммы значений их компонентов;

2) фразеологические единства – это мотивированные единицы, целостное значение которых возникает в результате слияния значений лексических компонентов. В эту категорию Виноградов также включал некоторые терминологические сочетания, например борьба за существование, лучевидная кость и т. д.;

3) фразеологические сочетания – обороты, характеризующиеся ограниченной сочетаемостью одного из компонентов. При этом свое фразеологически связанное значение элемент может реализовать только в определенном контексте [2, С. 140–161].